

TEISĖJŲ GARBĖS TEISMAS

L. Sapiegos g. 15, LT-10312, Vilnius, tel. (8 5) 251 4186, Faks. (8 5) 268 5187

Nacionalinei teismų administracijai
(Visuotiniam teisėjų susirinkimui)

2020-10-26 Nr. 20P- *50-17,371*

DĖL TEISĖJŲ GARBĖS TEISMO VEIKLOS ATASKAITOS

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 117 straipsnio 5 punktu, teikiame susipažinti Teisėjų garbės teismo 2018 m. lapkričio mėn.– 2020 m. spalio mėn. veiklos ataskaitą.
PRIDEDAMA. 3 lapai.

Sekretorė

Inga Jankauskienė

**TEISĖJŲ GARBĖS TEISMO VEIKLOS
2018 M. LAPKRIČIO MĖN. – 2020 M. SPALIO MĖN. ATASKAITA
VISUOTINIAM TEISĖJŲ SUSIRINKIMUI**

2020 m. spalio 26 d.

Teisėjų garbės teismas – teismų savivaldos institucija, nagrinėjanti teisėjų drausmės bylas ir teisėjų prašymus dėl teisėjo garbės gynimo. Teisėjų garbės teismas yra atskaitingas Teisėjų tarybai ir Visuotiniam teisėjų susirinkimui.

Visuotiniam teisėjų susirinkimui teikiama dvejų pastarųjų metų Teisėjų garbės teismo veiklos ataskaita, t. y. laikotarpio nuo paskutinio Visuotinio teisėjų susirinkimo, įvykusio 2018 m. spalio 22 d., iki 2020 m. spalio 26 d. – ataskaita.

Po 2016 m. įvykusio Visuotinio teisėjų susirinkimo, pasibaigus Teisėjų garbės teismo narių įgaliojimų laikui, Teisėjų tarybos 2017 m. sausio 27 d. nutarimu buvo sudarytas naujos sudėties Teisėjų garbės teismas, susidedantis iš: Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjos Audronės Kartanienės, Lietuvos apeliacinio teismo teisėjų Laimos Garnelienės ir Reginos Pocienės, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjo Dainiaus Raižio, Šiaulių apygardos teismo teisėjo Gražvydo Poškaus bei Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjos Jolantos Vėgelienės. Lietuvos Respublikos Prezidentas į naujai suformuotą Teisėjų garbės teismą paskyrė du visuomenės atstovus – Mykolo Romerio universiteto profesorių (emeritą), buvusį Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėją bei šio teismo pirmininką Juozą Žilį ir Lietuvos radijo ir televizijos žurnalistę, laidų vedėją Ritą Miliūtę. Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas paskyrė du narius – Vytauto Didžiojo universiteto mokslo prorektorę, Teisės fakulteto Privatinės teisės katedros profesorę Juliją Kiršienę ir Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto Teisės katedros vedėją profesorę Birutę Pranevičienę. Teisėjų garbės teismo pirmininke buvo išrinkta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėja Audronė Kartanienė.

Šios sudėties Teisėjų garbės teismas veikė iki 2019 m. vasario mėn., tačiau per 2019 m. šios teismų savivaldos institucijos sudėtyje įvyko nemažai permainų:

- 2019 m. vasario mėn. iš Teisėjų garbės teismo nario ir pirmininko pareigų atsistatydinus Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjai Audronei Kartanienei, 2019 m. balandžio 26 d. Teisėjų tarybos posėdyje buvo išrinktas naujas Teisėjų garbės teismo narys – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas Virgilijus Grabinskas. To paties Teisėjų tarybos posėdžio metu teisėjas Virgilijus Grabinskas buvo išrinktas ir Teisėjų garbės teismo pirmininku.

- 2019 m. liepos mėn. Teisėjų garbės teismo narys, Šiaulių apygardos teismo teisėjas Gražvydas Poškus buvo paskirtas Šiaulių apygardos teismo pirmininku ir pagal Teismų įstatymą prarado teisinę galimybę būti Teisėjų garbės teismo nariu. Dėl šios priežasties teisėjas Gražvydas Poškus atsistatydino iš Teisėjų garbės teismo narių.

- 2019 m. rugsėjo mėn. Teisėjų garbės teismo narė Lietuvos apeliacinio teismo teisėja Laima Garnelienė buvo atleista iš teisėjo pareigų, pasibaigus įgaliojimų laikui.

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas aplinkybes, 2019 m. rugsėjo 27 d. Teisėjų tarybos posėdyje įvyko dviejų naujų, Teisėjų tarybos renkamų, Teisėjų garbės teismo narių rinkimai. Naujais Teisėjų garbės teismo nariais tapo Vilniaus apygardos teismo teisėjas Andrius Ignotas ir Kauno apygardos teismo teisėja Diana Labokaitė.

Taigi, šiuo metu Teisėjų garbės teismą sudaro šeši teisėjai: Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas Virgilijus Grabinskas (Teisėjų garbės teismo pirmininkas), Lietuvos apeliacinio teismo teisėja Regina Pocienė, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas Dainius Raižys, Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja Jolanta Vėgelienė, Vilniaus apygardos teismo teisėjas Andrius Ignotas ir Kauno apygardos teismo teisėja Diana Labokaitė bei keturi visuomenės atstovai: Mykolo Romerio universiteto profesorius (emeritas), buvęs Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėjas

bei šio teismo pirmininkas Juozas Žilys, Lietuvos radijo ir televizijos žurnaliste, laidų vedėja Rita Miliūtė, Vytauto Didžiojo universiteto mokslo prorektorė, Teisės fakulteto Privatinės teisės katedros profesorė Julija Kiršienė, Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto Teisės katedros vedėja profesorė Birutė Pranevičienė.

Pastebėtina, kad visuomenės atstovai Teisėjų garbės teismo veikloje dalyvauja tik nuo 2014 m., kuomet, 2013 m. priėmus Teismų įstatymo pakeitimus, buvo pakeista Teisėjų garbės teismo formavimo tvarka. Galima pasidžiaugti, kad visuomenės atstovai aktyviai prisideda prie Teisėjų garbės teismo veiklos – noriai dalyvauja posėdžiuose, drąsiai reiškia savo poziciją nagrinėjamų bylų klausimais, net trijose, 2020 m. nagrinėtose, bylose visuomenės atstovai buvo paskirti pranešėjais. Visuomenės atstovų įtraukimas į Teisėjų garbės teismo sudėtį vertintinas kaip pozityvus reiškinys, suteikęs galimybę į nagrinėjamus klausimus pažvelgti ne tik teisėjo profesionalo, bet ir stebėtojo iš šalies akimis, pasitelkiant visuomenės atstovų sukauptą profesinę patirtį tiek akademinėje, tiek mokslinėje, tiek žurnalistinėje srityje.

Peržvelgus pastarojo dešimtmečio Teisėjų garbės teismo veiklą, matyti, kad 2010–2013 m. Teisėjų garbės teismas per metus išnagrinėdavo vidutiniškai po 10 drausmės bylų, tačiau nuo 2014 m. Teisėjų garbės teisme gaunamų drausmės bylų skaičius pastebimai mažėjo: 2014 m. – Teisėjų garbės teismas išnagrinėjo 5 drausmės bylas ir 1 prašymą dėl teisėjo garbės gynimo, 2015 m. ir 2017 m. – po 4 drausmės bylas, 2016 m. ir 2018 m. – po 2 drausmės bylas, 2019 m. – 1 drausmės bylą. Šiais metais drausmės bylų skaičius vėl nežymiai padidėjo – 2020 m. Teisėjų garbės teismas išnagrinėjo 3 drausmės bylas ir 3 prašymus dėl teisėjo garbės gynimo.

Teisėjams keliamų drausmės bylų skaičiaus mažėjimo tendencija džiugina ir, manytina, rodo tai, kad aplaidus teisėjų darbas yra principingai vertinamas teismų bendruomenės, o nuolatinis dėmesys šiurkštiems įstatymo pažeidimams ir už tai skiriamos drausminio poveikio priemonės veikia kaip prevencinė priemonė. Svarbu pažymėti, kad teisėjų etikos ir drausmės užtikrinimas pirmiausiai priklauso nuo pačių teisėjų sąmoningumo ir požiūrio į teisėjų etikos laikymosi svarbą bei teismų administracinės veiklos priežiūrą atliekančių subjektų ir savivaldos institucijų principingumo reaguojant į pažeidimus teisėjų etikos ir drausmės srityje.

Kaip jau minėta, per ataskaitinį laikotarpį Teisėjų garbės teismas išnagrinėjo 4 drausmės bylas (2019 m. – 1 drausmės bylą, 2020 m. – 3 drausmės bylas). Visos, ataskaitiniu laikotarpiu Teisėjų garbės teisme gautos, drausmės bylos buvo iškeltos apylinkių teismų teisėjams.

Dvi ataskaitiniu laikotarpiu Teisėjų garbės teismo nagrinėtos drausmės bylos teisėjams buvo iškeltos už nedalykišką, nemandagų, nekorektišką elgesį su proceso dalyviais, kuriuo buvo ne tik pademonstruota nepagarba kitiems asmenims, pažeistas šių asmenų garbė ir orumas, bet kartu išreikštas ir tam tikras šališkumas, taip pat vienoje iš šių bylų buvo susidurta su pareigingumo principo nesilaikymu, vykdant tiesiogines teisėjo pareigas. Viena iš ataskaitiniu laikotarpiu nagrinėtų drausmės bylų teisėjui buvo iškelta už vieną sunkiausių administracinių teisės nusižengimų – transporto priemonės vairavimą esant neblaiviam. Dar vienoje drausmės byloje Teisėjų garbės teismui teko susidurti su atveju, kai teisėja nevykdė įstatyme įtvirtintos imperatyvios pareigos teismo pirmininkui pranešti apie teismo procesus, kuriuose ji pati yra proceso šalis, teisėja nenusišalino nuo civilinės bylos, kurioje su viena iš šalių pati buvo įsitraukusi į teisinius ginčus, taip pat ji, pažeisdama konstitucinį teisėjo nepriklausomumo principą, kišosi į kito teisėjo teisingumo vykdymo veiklą. Drausmės bylų, iškeltų už įstatymuose nustatytų teisėjų darbinės ar politinės veiklos apribojimų nesilaikymą, ataskaitiniu laikotarpiu nebuvo gauta.

Teisėjų garbės teismas per ataskaitinį laikotarpį drausmės bylose priėmė tokius sprendimus:

- vienoje drausmės byloje dalis drausmės bylos buvo nutraukta, kitoje dalyje apsiribota drausmės bylos svarstymu;
- vienoje drausmės byloje – skirta pastaba;
- vienoje drausmės byloje – skirtas griežtas papeikimas;

– vienoje drausmės byloje pasiūlyta Lietuvos Respublikos Prezidentui Lietuvos Respublikos teismų įstatymo nustatyta tvarka atleisti teisėją iš pareigų.

Pažymėtina, kad ataskaitinis laikotarpis išsiskyrė tuo, jog Teisėjų garbės teismas gavo net 5 prašymus dėl teisėjo garbės gynimo. Vienu atveju prašymą dėl teisėjo garbės gynimo pateikė apylinkės teismo teisėja, prašyme teisėjais, pažeidusiais jos garbę nurodydama tris teisėjus, atliekančius / atlikusius teismo administracinės veiklos priežiūrą. Kitais keturiais atvejais prašymais dėl teisėjo garbės gynimo į Teisėjų garbės teismą kreipėsi du apygardos administracinio teisėjai (subjektai, atliekantys vidinį teismo administravimą), prašymuose teisėjais, pažeidusiais jų garbę, nurodydami dvi to paties teismo teisėjas.

Ataskaitiniu laikotarpiu išnagrinėjęs prašymų dėl teisėjo garbės gynimo bylas, Teisėjų garbės teismas priėmė tokius sprendimus:

- vienoje byloje – prašymą dėl teisėjo garbės gynimo atmesti, kaip nepagrįstą;
- dviejose bylose – nutraukti prašymo dėl teisėjo garbės gynimo nagrinėjimo procesą.

Iš visų ataskaitiniu laikotarpiu priimtų Teisėjų garbės teismo sprendimų Lietuvos Aukščiausiam Teismui buvo apskūsti du sprendimai:

– sprendimas, kuriuo buvo pasiūlyta Lietuvos Respublikos Prezidentui Lietuvos Respublikos teismų įstatymo nustatyta tvarka atleisti teisėją iš pareigų. Skundą pateikė teisėja, kuriai ši drausmės byla ir buvo iškelta.

– sprendimas, kuriuo prašymas dėl teisėjo garbės gynimo buvo atmestas, kaip nepagrįstas. Nesutikdama su tokiu sprendimu, skundą pateikė teisėja, padavusi prašymą dėl teisėjo garbės gynimo.

Abu minėti skundai dėl Teisėjų garbės teismo sprendimų Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme dar nėra išnagrinėti.

Teisėjų garbės teismas dėkoja Teisėjų etikos ir drausmės komisijai už tinkamai parengtas drausmės bylas, kitoms teismų savivaldos institucijoms – už geranorišką bendradarbiavimą, Nacionalinei teismų administracijai – už gerą aptarnavimą bei pagalbą įgyvendinant Teisėjų garbės teismo funkcijas.

Pirmininkas

Virgilijus Grabinskas